

"מי שלא ישתף פעולה יורה לעצמו ברגל"

הנציבה החדשה על הפרקליטות במסר ברור לפרקליטים: "אני מאמינה שהגופים המבוקרים ישתפו פעולה. הם היחידים שיכולים להינזק מחוסר שיתוף פעולה"

השופטת בדימוס הילה גרסטל

להצביע על עשייה שתרמה לשיפור שכולנו כמדינה נוכל להתברך בו. פרקליט שמופיע בתיק צריך להופיע ללא מורא. עם זאת ההחלטה היא פרי קבלתה, ואם נפל פגם בהליך הקבלה של ההחלטה – בגלל שיקולים זרים, נקמנות, עוינות – זה דבר שכן יכול להיבחן. אם בה-תנהלות נפל פגם, גם אם לא ייאמר ששיקול הדעת המשפטי לקוי אלא תהליך קבלת ההחלטה לקוי, נדמה לי שיהיה בכך די.

אדם שנחקר באזהרה בתיק מפרברואר 2005 ועד ינואר 2014 ולא יודע מה עלה בגורל החקירה באזהרה, לא יכול להתמודד על תפקיד ציבורי וגם לא פונה לפרקליטות כדי לא לעורר דוברים מרובים – זה נושא הטעון בדיקה. אם אכן יתברר שההליכים נמשכים ללא הצדקה, תהיינה המלצות בנדון. אם יתברר שלא כצעתה, גם זה ייכתב.

אני מניחה שבתוך פרק זמן תהיה יוזמה לחקיקה, והיוזמה לחקיקה לא תבוא ממני. בכל מקרה, עיצוב גבולות הגזרה כיום כפי שהוגדרו במסמך העקרונות מאפשר לי חופש פעולה.

אם תספרו את מספר הפעמים שנציב תלונות הציבור על שופטים המליץ על צעד אופרטיבי נגד שופט כלשהו, הרי אפשר לספור אותן על יד אחת. החלטה שתיכנס לתיק האישי, וצריך לזכור שמדובר בר באנשי מקצוע, תהיה החלטה משמעותית. די בה

שאותו אדם לא יישן בלילות.

אני מאמינה שהגופים המבוקרים ישתפו פעולה, כי היחידים שיכולים להינזק מחוסר שיתוף פעולה הם המבוקרים עצמם. מי שלא ישתף פעולה יורה לעצמו ברגל.

בתקופה הקצרה שאני בתפקיד, כחודשיים, הצביעו לי על יותר משניים-שלושה נושאים הטעונים בדיקה. אצטרך לתעדף אותם, כי לא יהיה אפשר לטפל בכל הנושאים בבת אחת. ברגע שנשלים את התהליך ניכנס לעומק הדברים, ואני מניחה שיהיו לכך תוצאות.

בעת שהיו המחלוקות אם יוקם הגוף, מי יעמוד בראשו וכך הלאה לא עקבתי אחרי העניין באינטנסיוויות. באותה עת ישבתי ספונה בלשכתי בבית המשפט המחוזי בלוד. שני דברים קסמו לי כשהגיעה אליי ההצעה: הדבר הראשון הוא האתגר שבהקמת משהו חדש, והדבר השני הוא שפיתאום זה נראה לי צורך ברמה הלאומית.

ברור שקשה להיהפך לכאורה לאיש הרע; אף אחד לא אוהב לקבל ביקורת, וזה חוצה אוכלוסיות מכל הסוגים ומכל המינים. אני מניחה שהמבוקרים שאני אמורה לבקר גם הם לא שמחים. אני רוצה לתקן טעות נפוצה – הביקורת לא תחול רק על הפרקליטות. הפרקליטות היא רק אחת מהמבוקרים. אליה יצטרפו בתוך שישה עד 12 חודשים גם התביעה המשטרית, וכן בעלי הסמכה ויפוי כוח מהיועץ המשפטי לממשלה. זה מערך מבוקרים מאוד מורכב והטרונגי מכל בחינה שהיא.

בגוף ביקורת, אם הוא מתנהל נכון, יש משום אפשרות לשפר. אין גוף ואין אדם שלא יכול להשתפר. מישהו שמסתכל בעיניים אובייקטיביות, במקצועיות וביושרה יכול לאתר את אותם כשלים שאף גוף לא חף מהם. אני חושבת שבסופו של דבר ברמה הלאומית, ולא כמליצה, כולנו יכולים לצאת נשכרים מגוף הביקורת. לכך אני שואפת: לביקורת מקצועית, אמיתית. לא לחפש בכל מחיר, אלא למצוא את אותם כשלים שטעונים שיפור וללוות את תהליך השיפור. זה האני מאמין שלי, ואני מקווה שבכנס בשנה הבאה כבר אוכל

"אם הביקורת תיגמר רק בדיבורים, לא עשינו כלום"

פרופ' דניאל פרידמן

חינת הגינות המשפט הפלילי, הפיקוח על התביעה משמעו שלפחות מצד התביעה ייעשה כל מה שצריך להיעשות.

הייתה ביקורת רבה על הפרקליטות, והיה גם מבקר המדינה, מה הצורך בביקורת הזאת? כי אמנם הייתה ביקורת מרובה, אבל לא הייתה לה כל אפקטיביות. לביקורת נגד הפרקליטות לא הייתה עד כה שום משמעות, גם אם בית המשפט כתב משהו נגד הפרקליטות. זו צריכה להיות ביקורת עם שיניים. אם זה ייגמר רק בדיבורים – לא עשינו שום דבר, וזה המבחן.

בפרשת רמון היו ממצאים של מבקר המדינה. מה קרה בעניינם? שום דבר. קרה בדיקת ההפך מהממצאים. פרשת רמון היא אחת הסיבות להקמת הנציבות.

הבעיה כפי שאני רואה אותה, אם לנסח זאת בכ"ליות, היא הגינות המשפט הפלילי. מי צריך לשמור על ההגינות הזאת? בתי המשפט והתביעה. אני מצ"טער לומר שהדבר הזה לא נעשה אצלנו. הגינות היא מילה כללית, אבל איך היא מתבטאת באופן ספציפי? למשל, יש בה זכות שלא תיווצר אוירה ציבורית עוינת נגד הנאשם, שעלולה להיות לה השפעה על בית המשפט.

היועץ המשפטי ופרקליט המדינה הקודמים התבטאו בנושא של תיקים תלויים ועומדים. עוד תפקיד של הביקורת הוא לגרום לכך שמקרים כאלה לא יישנו, ובמידת הצורך לעשות את הצעדים הראויים. יש זכויות נוספות שצריך לשמור עליהן, למשל זכות הנאשם לקבל את כל חומר הראיות נגדו. מב-

"איך אפשר לבקר את הפרקליטות בלי לבקר את המשטרה?"

עו"ד אביגדור פלדמן

העברת חומרי חקירה היא מסוג הדברים שעד שהם לא מתגלים לא יודעים עליהם, ולפעמים המ"שפט כבר מסתיים. בנקודה הזאת דרושה מלאכה שלא בטוח שהיא במסגרת עבודה של נציבות על הפרקליטות. ההפרדה בביקורת בין הפרקליטות ובין המשטרה היא לא נכונה, והיא תגרום למום בעבודת הנציבות.

אפשר לומר שאני מצפה בסקרנות למושב של השנה הבאה כדי לראות איך הנציבה המציאה את הגוף הזה.

הנציבות נראית לי דבר שהנציבה גרסטל תצטרך להמציא. לתחושותי, אנחנו – הסנגורים והתובעים – נמצאים באותו בית. אני חושב שאותם פרקליטים "מורעלים" שרוצים לזכות בתיק בכל מחיר כבר לא קיימים עוד.

עם זאת יש בעיות אחרות שלא ברור לי איך הנציבה תטפל בהן, למשל העברת חומרי חקירה. זה נושא כאוב, כמו גם הדלפות שמקורן במשטרה ולא בפרקליטות. איך אפשר לבקר את הפרקליטות בלי לבקר את המשטרה?